

ASUSI-projektet

- et projekt om Arbejdsmiljø, Sygefravær, Udstødning, Social Arv og Intervention
Projektansvarlig: Sigurd Mikkelsen

Delprojekt:

Sygenærvær

v/

Claus D. Hansen - Johan Hviid Andersen

September 2008

Center for Forskning vedr. Sygefravær og Udstødning (CFSU)

Arbejdsmedicinsk Klinik, Regionshospitalet Herning
(professor Johan Hviid Andersen, sociolog Claus D. Hansen)

Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet
(professor Elsebeth Lyng, historiker Kristina Johansen, human etolog Torill Tverborgvik)

Arbejdsmedicinsk Klinik, Glostrup Sygehus
(overlæge Sigurd Mikkelsen, læge Trine Rønde Kristensen)

Asusi delprojekt: Sygenærvær

Danskerne går syge på arbejde...

...mest af hensyn til deres kollegaer, men også fordi de er bange for at blive fyret eller mister en del af deres indkomst.

Når talen falder på danskernes sygefravær – i medierne og blandt politikerne - er det næsten altid med den vinkel, at sygefraværet er for højt og at de vigtigste tiltag handler om at få bragt det ned på et acceptabelt niveau.

I den sammenhæng overser man det faktum, at rigtig mange danskere faktisk trods deres symptomer og tropper op for at give arbejdet en chance. I ASUSI-undersøgelsen sagde 70% af de deltagende – som er repræsentative for det man kan kalde kernearbejdsstyrken – at de mindst én gang i løbet af de seneste 12 måneder havde gået på arbejde 'selvom de med rimelighed kunne have meldt sig syg'; og næsten en femtedel gjorde det 4 eller flere gange.

Om der er tale om smerter, forkølelse, hovedpine eller decideret sygdom er ikke så væsentligt for uanset hvad peger denne viden på, at der er et skjult 'potentiale' for et højere sygefravær end det vi har i dag, hvis de erhvervsaktive begynder at tage fravær, hver eneste gang de føler det er på sin plads. For ca. halvdelen af de erhvervsaktive er der dog tale om, at de i løbet af et almindeligt år *både* har én eller flere sygedage, og går på arbejde på trods af symptomer én eller flere gange.

Grundene til at gå syg på arbejde varierer meget på tværs af forskellige erhverv og ikke overraskende er årsager der skyldes

arbejds miljøet mest betydende, selvom årsager der skyldes mere private forhold også har betydning. Størstedelen (77%) af dem der går syge på arbejde gør det for at vise 'hensyn til kollegaer' enten fordi arbejdsbyrden for dem der kommer på arbejde bliver større, når der er sygefravær eller at kollegaerne ellers vil blive tvunget på arbejde på fri- eller feriedag. Der er dog også en stor gruppe (60%) som trods symptomerne ud af 'hensyn til kunder/klienter/patienter' – for at undgå at skulle udsætte eller aflyse allerede planlagte aftaler.

Andre – og lidt mere alvorlige grunde til at troppe op på arbejdet – er fx hvis man oplever at have for lidt tid og for få ressourcer til at udføre sit arbejde ordentligt, hvis man er bekymret for at miste sit job eller er blandt de få grupper på arbejdsmarkedet der stadig ikke får hvad der svarer til fuld løn i tilfælde af sygdom (fx selvstændige erhvervsdrivende og erhvervsaktive hvis løn er helt eller delvist bundet op på bonus'er og tillæg fx i forbindelse med arbejde på skæve tidspunkter).

Omfanget af sygenærvær er dog af en sådan størrelse, at man for fremtiden bør være mere opmærksom på dette når man diskuterer og forsøger at forebygge sygefravær, hvad enten det er på virksomhedsniveau eller i forbindelse med nationale strategier. At det er særligt vigtigt understreges af, at de som

går syge på arbejde mere end 5 gange i løbet af et år har 78% større risiko for at blive sygemeldt i mere end 2 måneder sammenlignet med dem, der går syge på arbejde højst én gang om året. Hvis stor

fokus på det korte sygefravær gør folk mere tilbøjelige til at gå syge på arbejde, vil det på længere sigt kunne skabe mere langvarigt sygefravær til skade for både den enkelte beskæftigede, arbejdspladsen og samfundet.

Hvilke af de følgende grunde beskriver bedst, hvorfor du gik på arbejde, selvom du var syg?	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke
Hensyn til kolleger	35,7	32,2	8,8	23,2
Hensyn til kunder, klienter, patienter	29,0	22,7	9,0	39,3
Jeg sætter en ære i ikke at have noget sygefravær?	17,2	25,9	14,2	42,7
At arbejdet ellers hober sig op	17,7	23,5	13,7	45,0
Hensyn til karriere	3,5	9,3	13,6	73,6
Frygt for at kolleger bliver sure?	1,5	3,7	10,0	84,8
Frygt for at blive fyret?	1,7	3,4	6,9	88,0
Økonomiske årsager (fx at du ville miste en bonus, ikke havde råd til at nøjes med sygeløn mv.)?	2,1	3,3	3,6	91,0

Citater:

”Jeg tror, at jeg har haft en.. et slag på tasken, måske 5 sygedage siden 1984...Siden fusionen mellem Fabrikken A/S og Virksomheden I/S i '97, der har jeg haft én sygedag, og der arbejdede jeg hjemmefra.”
(Fabrikschef)

”Mig? Jamen, jeg har jo ikke været syg siden jeg gik i folkeskolen. Jo, men ikke fravær... Nej, det passer ikke. Jeg fik faktisk.. for seksten et halvt år siden, der var jeg syg én dag, og så blev jeg opereret. Der mistede jeg så et barn. Så der.. Ja. Der var jeg lige syg i en uges tid.” (Frisørmester)

”Jeg er faktisk stolt af mig selv, jeg møder ind på arbejdet med forslået hoved om morgenen og sidder og så kommer og så får en til at køre mig over til lægen for jeg havde ret ondt i min arm, jeg var ned for at servere morgenmad og tager over til Søbylilleby til min egen læge,

og så siger han ej den er ikke brækket og så sagde jeg, kan du lige, det kan jeg ikke forstå for hvis jeg holder hårdt på den så kan jeg mærke at det ikke gør ondt, men hvis jeg bare slipper så er det bare djævelsk, arh men jeg kan godt sende dig til røntgen men send mig lige til Holstedlange så tager jeg toget til middag når jeg er færdig, og det gjorde hun og jeg blev opereret om aftenen (griner)...Og jeg gik faktisk på arbejde en uge efter...så ved jeg ikke om det kaldes arbejdsbegærlig at man tror at man er uundværligt eller hvad det kaldes... jeg tror at jeg er opvokset med sådan en moral at det gør, og så finder man ud af om, hvis det er noget så skal jeg da nok komme hjem også der skal der nok være nogen til at tage sig af mig heroppe”
(Hjemmehjælper)

”Ja, det har jeg [gået syg på arbejde]. Men hvis man arbejder meget tæt sammen og man har planlagt et eller andet, så falder det der projekt jo sådan set til jorden. Det er jo

planlagt ud fra at der er to voksne for eksempel. Så slæber man sig hellere derhen, frem for at lade det andet falde i vasken. Altså du kan også nogle gange have lavet et eller andet hvor du ligesom tænker: ”Det bliver spændende, at komme over at lave de her. Se hvordan det virker. Så er det da kreperligt, at jeg skal have en vikar i det, man har siddet og forberedt. Så det er....Altså der er også lidt drivkraft i det, man....Jeg tror jo mere energi og sjæl, du ligger i dit arbejde, jo nemmere har man også ved at komme derover.”
(Folkeskolelærer)

”Men jeg vil tro at hvis det var at jeg skulle så var jeg bare taget stadig alene at så er den ikke længere så syg var jeg heller ikke. Men jeg har en forsikring der gør at jeg kan få udbetalt penge ligesom alle andre kan fordi det betaler vi jo til så er det klart at hvis jeg går hjemme og små skranter så tager man jo de penge med man kan få der. men hvis det var helt afhængigt, hvis det var noget rengøring der skulle gøres så var det bare at tage af sted, så går det ikke længere.”
(Vinduespolerer)